Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 9 Kraków, czwartek 12 stycznia 1922 Rocznik XXXI.

450 marek polskich miesięcznie
Zagranicą miesięcznie 800 Mk
Konto czekowe PKO Nr 140.256
Cena numeru 20 Mk

Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ Polskiej Partyi Socyalistycznej

Wychodzi codziennie o godz. 6 rano z wyjątkiem dni poświątecznych

Redakcya i Administracya: Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 39c.
Telefon Administracyi Nr. 310.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Historya niedoszłej nominacyi

Opowiedzieliśmy już naszym czytelnikom o zabiegach ministra spraw zagranicznych p. **Skirmunta** celem przeprowadzenia nominacyi p. Ignacego **Szebeki** drugim obok prof. Szymona Askenazego przedstawicielem Polski w Lidze Narodów. Nominacya ta oznaczałaby tryumf kursu sazonowskiego, to znaczy kursu polityki reakcyi rosyjskiej w Polsce, reprezentowanego przez pp. Skirmunta, **Piltza**, Szebekę, a popieranego przez narodową demokracyę. Zarazem byłaby ona równoznaczna z wygryzieniem prof. Askenazego, dla którego współpraca z p. Szebeką byłaby bezwątpienia niemożliwa.

Wszystko to były rzeczy z góry wiadome i dlatego inni ministrowie z p. Ponikowskim na czele oparli się tej propozycyi p. Skirmunta. Ten jednak postawił sprawę ostro, grożąc swą dymisyą na wypadek, gdyby p. Szebeko nie został mianowany. P. Ponikowski, który w żadnej sprawie nie ma zdania, poczuł się tem przyparty do muru i, aby uniknąć kłopotu starania się o nowego ministra spraw zagranicznych, zgodził się na nominacyę p. Szebeki, którą też — z takiego punktu widzenia! — rada ministrów na posiedzeniu w sobotę 7 bm. uchwaliła przedłożyć do zatwierdzenia Naczelnikowi państwa.

Ten jednak zrobił użytek z zastrzeżonego mu przez konstytucyę prawa wysyłania przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej zagranicę i **odrzucił nominacyę p. Szebeki**, czego p. Ponikowski mógł się zgóry spodziewać.

Wobec tego p. **Skirmunt podał się do dymisyi.** Pozostawił sobie jednak furtkę do pozostania, godząc się na ewentualne mianowanie p. Szebeki posłem gdziekolwiek zagranicą, np. w Belgradzie, gdyż chce koniecznie wprowadzić do polskiej służby dyplomatycznej swoich przyjaciół z carskich czasów, p. Szebekę i p. Koziełł-Poklewskiego, byłego ambasadora rosyjskiego w Bukareszcie; tego zamierza p. Skirmunt ulokować jako ambasadora polskiego w Londynie.

Czy warto p. Skirmunta tak gwałtownie zatrzymywać na stanowisku ministra spraw zagranicznych? Jego niefortunny układ z Czechami, który nie ma szans ratyfikacyi w Sejmie polskim, jakoteż rzeczywisty efekt jego podróży do Pragi i owego układu — to chyba dość, aby z uczuciem ulgi przyjąć jego dymisyę. Jedynym bowiem realnym efektem „słowiańskiej" polityki p. Skirmunta jest niedopuszczenie Polski do konsorcyum odbudowy Europy wschodniej i powierzenie Czechom przedstawicielstwa całego wschodu Europy, a więc i Polski, w tem olbrzymiem przedsiębiorstwie międzynarodowem. P. Skirmunt przytrzymał drabinkę p. Beneszowi i ułatwił mu wdrapanie się na nią. To jedyny „sukces", jakim się p. Skirmunt może pochwalić.

Za taki „sukces" zasłużył sobie rzetelnie na dymisyę.

Ustawa o daninie weszła w życie

(PAT) **Warszawa**, 10 stycznia.

Ministerstwo skarbu komunikuje: Ustawa z dnia 16 grudnia z. r. o nadzwyczajnej daninie państwowej oraz rozporządzenie ministerstwa skarbu z dn. 31 grudnia z. r., zawierające przepisy wykonawcze do tej ustawy, zostały już ogłoszone w numerze 1 Dziennika ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 stycznia 1922 r. i tem samem **weszły w życie.**

Wynik wyborów na Wileńszczyźnie

Mandaty PPS

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). PPS uzyskała w Wilnie **3 mandaty.**

Częściowe rezultaty

Wilno. (PAT). W okręgu wyborczym Wilno w poniedziałek w południe nadeszły sprawozdania z 17 okręgów wyborczych, brak sprawozdań z 8 okręgów. Z dotychczasowych zestawień wynika, że największą ilość mandatów otrzymają prawdopodobnie rady ludowe, potem polski centralny komitet wyborczy, a dalej PSL (Piast).

Wilno. (PAT). Nadesłane przez komisye okręgowe sprawozdania wykazują, że w Wilnie głosowało 43.490 osób, tj. 55% uprawnionych do głosowania. Wedle dotychczasowych zestawień na listę I padło 257 głosow, na II 1879, na III 33.276, na IV 356, na V 5216, na VI 2506. Wobec tego lista III polskiego centralnego komitetu wyborczego uzyska 15 mandatów, **lista V (PPS) 2 mandaty**, lista VI demokratyczna 1 mandat. Zestawienie to nie jest jeszcze oficyalne. Urzędowy wynik będzie ogłoszony dnia 11 bm.

Troki. (PAT). Dotąd brak sprawozdań z szeregu okręgów wyborczych. Frekwencya wynosiła powyżej 50%.

Brasław. (PAT). Głosowanie odbywało się normalnie. Wszędzie panował spokój i porządek. Udział głosujących wynosił 50—70%. Z wielu okręgów wyborczych brak jeszcze wiadomości.

Wilno. (PAT). Generalny komisarz wyborczy ogłosił, że dnia 8 bm. w całym okręgu wyborczym odbyło się głosowanie. Wedle otrzymanych wiadomości, wszędzie panował spokój i porządek. Obecnie odbywa się obliczenie głosów i po ukończeniu tegoż przez komisye okręgowe będzie ogłoszony wynik.

Wilno. (PAT). W okręgu Wilno-północ frekwencya przy głosowaniu wynosiła do 90% uprawnionych do głosowania.

Święciany. (PAT). Frekwencya przy wyborach wynosiła około 50%.

* * *

W liście, wysłanym z Wilna w przeddzień wyborów, donoszą nam:

„Olbrzymia większość ludności w Wileńszczyźnie weźmie udział w głosowaniu, m. iędzy tymi również i część Litwinów, którzy dotychczas stali na oboczu. **Główną agitacyę antypolską wszędzie prowadzą księża litewscy,** wykorzystując zaufanie, jakiem lud wiejski ich obdarzał i tę okoliczność, że teraz zbierają na „kolendę" i objeżdżają wsie. Nadto księża litewscy pracują w konfesyonale".

Litewska agitacya chwyta się i taktyki wprowadzania w błąd upoważnionych do głosowania — przez rozrzucanie odezw, podających termin wyborów na 18 bm. — nadto wymieniane są w odezwach rozmyślnie i nieistniejące numery list.

Ilość głosujących — przeważnie b. znaczna — przeszła widocznie oczekiwania władz wileńskich, które sądziły, że odpadnie wiele głosów kobiecych, gdyż kobietom po wsiach trudno jest wytłómaczyć, że kartkę muszą oddać osobiście, nie mogąc się wyręczać mężami, względnie, że wogóle z pojęciami ludu wiejskiego nie jest zgodnem, ażeby kobieta wtrącała się do polityki.

P. Meysztowicz np. na konferencyi z przybyłymi do Wilna przedstawicielami prasy zagranicznej twierdził, że „liczba osób uczestniczących w wyborach będzie prawdopodobnie względnie dość mała w stosunku do liczby uprawnionych. Przyczyną tego objawu jest przedewszystkiem analfabetyzm i abstynencya włościanek, w których przekonaniu nie przystoi kobietom mieszać się do spraw publicznych".

P. Meysztowicz powoływał się też na fatalny stan dróg o tej porze, który może wielu wyborców z bardziej oddalonych okolic — zrazić.

W depeszy z Wilna, otrzymanej przez warszawski „Kuryer Polski", widać, iż niektóre gminy okręgu wasyliskiego stracą swe głosy, gdyż „zdezoryentowana wskutek agitacyi ludność oddaje kartki z napisem: do Polski" — zamiast wyszczególniać listę, na którą głosuje.

Nowy poseł PPS

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). W dzisiejszem posiedzeniu Sejmu wziął udział tow. **Kozerski**, który wszedł do Sejmu w miejsce posła Dreszera. Tow. Kozerski jest funkcyonaryuszem Związku zawodowego robotników rolnych.

O nominacyę p. Szebeki

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). **Dziś odbyło się posiedzenie Rady ministrów, poświęcone sprawie nominacyi p. Szebeki na drugiego delegata przy Radzie Ligi narodów. Według otrzymanych informacyi Szebeko zostanie mianowany, jednakowoż wątpliwem jest, czy wogóle wyjedzie do Genewy.**

Zasiłki dla szkół prywatnych

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). Ministerstwo oświaty wydało okólnik, że w myśl uchwały sejmowej z 8 marca 1921 szkoły prywatne mogą zwracać się do ministerstwa oświaty o zasiłki pod następującymi warunkami: 1) o ile mają prawa szkół publicznych, 2) o ile gospodarka finansowa prowadzona jest na wzór szkół państwowych. Podania o zasiłki mają być wniesione na każde półrocze oddzielnie w terminie październikowym i lutowym.

Zniesienie ograniczeń dla żydów

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). Rada ministrów na wczorajszem posiedzeniu ustaliła projekt ustawy, znoszący przepisy kodeksu rosyjskiego, obejmujące ograniczenia praw żydów w b. zaborze rosyjskim. Art. 2 projektu postanawia, że wszelkie rozporządzenia władz wojskowych i cywilnych, wydane na mocy uchylonych w tym projekcie przepisów, tracą moc obowiązującą. Art. 3 postanawia, że ustawa obowiązuje z dniem jej ogłoszenia.

—ooo—

Zniesienie zakazu strejków w b. zaborze rosyjskim

Skutek zasądzenia tow. Kwapińskiego

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 10 stycznia.

Rada ministrów na wczorajszem posiedzeniu uchwaliła projekt ustawy „o zabezpieczeniu swobody wykonywania praw". Art. 1 projektu wylicza szereg paragrafów, uchylających rozporządzenia, dotyczące ingerencyi władz sądowych i policyjnych **w sprawach strejkowych.** Art. 2 postanawia, że zmowy pracodawców oraz zbiorowe wstrzymanie pracy nie wytwarzają zobowiązań, które można dochodzić w drodze sądowej. (Projekt ten znosi „paragrafy carskie" o zakazie strejku, na podstawie których nastąpiło zasądzenie tow. Kwapińskiego na 3 lata. Przyp. Red.).

Rosya i Niemcy w Cannes i Genui

Rosya przyjmuje zaproszenie

Cannes. (PAT) Cziczerin wystosował do Rady najwyższej pismo, w którem zawiadamia, że **rząd rosyjski z zadowoleniem przyjął zaproszenie na konferencyę w Genui,** a nadzwyczajne posiedzenie centralnego komitetu wykonawczego dokona wyboru delegacyi. Gdyby nawet **Lenin nie mógł przybyć z powodu klęski głodowej w Rosyi,** to delegacya rosyjska będzie miała tę samą powagę i, jak się zdaje, nic nie przeszkodzi jej przybyciu.

Cannes. (PAT) Urzędowo potwierdzają, że **Lenin przyjął wezwanie do wzięcia udziału w konferencyi w Genui.**

Sojusz angielsko-francuski

Cannes. (PAT) W związku z konferencyami Lloyda Georgea i Brianda podaje sprawozdawca Havasa, że w zawrzeć się mającym układzie Francya i Anglia zobowiązują się **do wzajemnej pomocy na lądzie, morzu i w powietrzu** na ewentualny wypadek ataku niemieckiego. Jest prawdopodobne, że do tego układu przyłączy się także Belgia, tak, że to umożliwiłoby Francyi zredukowanie jej sił zbrojnych. Prawdopodobnie również przyłączą się do układu **Włochy.** W ten sposób projektowany układ francusko-angielski stworzyłby szerokie podstawy do utrzymania status quo Europy. Wedle informacyi sprawozdawcy Havasa, układ ten byłby **podpisany przez wszystkie kraje europejskie.**

Rokowania gospodarcze

Cannes. (PAT. Havas) W skład konsorcyum dla rokowań ekonomicznych wejdą Anglia, Francya, Belgia, Niemcy, Włochy i Japonia.

O udział Polski w układzie gwarancyjnym

Paryż. (PAT. Havas) Korespondent donosi z Cannes, że w niedzielę omawiano sprawę rozciągnięcia układu gwarancyjnego francusko-angielskiego na **Polskę.** Anglia jednak ograniczy się prawdopodobnie do udzielenia gwarancyi tylko Francyi.

Propozycye niemieckie

Cannes. (PAT) Specyalny sprawozdawca Havasa donosi, że Rada najwyższa wezwie delegacyę niemiecka, aby na dzień 11 bm. **przybyła do Cannes.** Zarezerwowano dla niej mieszkanie w hotelu „Babilon". Sądzą, że Rada najwyższa wysłucha we czwartek delegacyę niemiecką.

Cannes. (PAT) W sferach zbliżonych do delegacyi angielskiej słychać, że przedstawiciele rządu niemieckiego, którzy mają przybyć do Cannes, mają przedłożyć ważne propozycye w kwestyi odszkodowań i gospodarczej odbudowy Europy, oraz w sprawie bezpieczeństwa Francyi, a to w ten sposób, że wziętby pośredni udział w umowie francusko angielskiej.

Warunek Ameryki

Londyn. (PAT) „Times" donosi z Waszyngtonu, że Stany Zjedn. przyjmą zaproszenie na konferencyę w Genui, ale zażądają uprzednio przedłożenia programu prac konferencyi.

SEJM

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 10 stycznia.

Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu głównym punktem porządku dziennego był projekt **nowej ustawy wojskowej.** Minister Sosnkowski, uzasadniając projekt, wskazał, że Polska będzie posiadała **w stanie pokojowym 260.000 ludzi, służba będzie dwuletnia,** a dla ludności pracującej fizycznie będą przyznane szerokie urlopy. Minister wskazał dalej, że naokoło Polski wszystkie państwa mają stałe armie, a Polska ma otwarte granice, co zmusza ją do opasania się murem bagnetów.

W dyskusyi tow. pos. **Lieberman** oświadczył, że czas dzisiejszy nie nadaje się do wprowadzenia armii milicyjnej, dookoła bowiem jesteśmy otoczeni łańcuchem armii stałych. **Nie możemy się jednak zgodzić na dwuletnią służbę,** ponieważ utrzymanie 250 tysięcy ludzi kosztowałoby 150 miliardów **rocznie.** Wkońcu pos. Lieberman wskazał, że inne państwa nie mają 2 letniej służby i że wogóle 2-letnia służba jest stanowczo za długa.

(PAT) **Warszawa.** 10 stycznia.

Na dzisiejszem posiedzeniu obradowano nad projektem ustawy

o powszechnej służbie wojskowej.

Minister wojny Sosnkowski wyjaśniał, że ustawa wprowadza: 1) służbę w szeregu, 2) rezerwę, 3) pospolite ruszenie. Obowiązek służby szeregowej rozpoczyna się z ukończonym 21-szym rokiem życia. W razie mobilizacyi będą powołani **mężczyźni od 19 do 50 lat.** Przegląd wojskowy będzie się odbywał corocznie w maju i czerwcu, a wcielenie do szeregów w jesieni po żniwach. Ogólny czas służby będzie wynosił **29 lat:** 2 lata (od 21 do 23) w szeregach, w rezerwie do 40 roku życia, w pospolitem ruszeniu do 50 lat.

Dla posiadających średnie wykształcenie i maturę przewidziana jest służba jednoroczna. Ćwiczenia rezerwistów potrwają 14 tygodni dla szeregowych, dla oficerów czas dłuższy. Projekt przewiduje obowiązek **fizycznego wychowania młodzieży,** spełniania czynności pomocniczych przez niezdolnych do służby czynnej na czas wojny i **ochotniczą służbę kobiet.** Minister dalej uzasadniał konieczność utrzymania pod bronią 250 tysięcy ludzi, wskazując na nasze otwarte granice i na zbrojenia Niemiec i Rosyi.

Poseł tow. Lieberman:

Nie możemy zgodzić się na dwuletnią służbę wojskową. Cyfra 250 tysięcy żołnierza w czasie pokoju jest z różnych względów **wprost fatalna.** Według obliczeń p. ministra jeden rocznik daje 270 tysięcy poborowych, dwa roczniki dają więc 540 tysięcy. Jeżeli powoła się tylko połowę, to taki podział musi w państwie demokratycznem wywołać **słuszne fermenty.** A jak się przedstawiają finanse? Koszta utrzymania jednego żołnierza przed wojną obliczono na jedną markę w złocie, co równa się 600 markom, zatem 250 tysięcy kosztowałoby 150 miliardów rocznie. Czy jesteśmy w stanie podołać takiemu ciężarowi? Dwuletnia służba wojskowa nie stworzy żołnierza obywatela, **lecz żołnierza automatycznego.** My chcemy, aby **żołnierz polski był żołnierzem republikańskim,** aby nie był instrumentem tych czy owych klas albo stronnictw. Stronnictwo moje w rozprawach szczegółowych przyjęło wniosek **o ograniczeniu służby wojskowej do ośmiu miesięcy.**

Minister **Sosnkowski,** polemizując z posłem Liebermanem, twierdzi między innymi, że suma 150 miliardów nie powinna nikogo przestraszyć w Sejmie, gdzie — zdaje się — **niema nikogo, ktoby nie był milionerem.**

Przemawiali posłowie ks. Starkiewicz, Załuska, Wichliński i Rosset, poczem ustawę odesłano do komisyi.

Poseł **Kaczyszewski** referował

ustawę o wzbogaceniu się,

której komisya nadała tytuł „projekt ustawy o podatku od wzbogacenia przez nabycie nieruchomości i przez spłatę długów hipotecznych". Rozprawę nad tym projektem odroczono i przystąpiono do ustawy

o dodatku na wyższe studya

dla urzędników według obowiązującego, a nie jak dotąd według pracy zasadniczej.

Poseł tow. **Smulikowski** zarzuca rządowi, że sprawy urzędnicze załatwia **urywkowo.** Socyaliści mają nadzieję, że Sejm uchwali przedłożoną przez nich rezolucyę, wzywającą rząd, aby w jak najkrótszym czasie przedłożył projekt **rewizyi ustawy o uposażeniu funkcyonaryuszów państwowych.** Rezolucyę tę komisya przyjęła.

Izba uchwaliła w drugiem i trzeciem czytaniu ustawę z poprawkami komisyi. Jedna z tych poprawek dotyczy osobnego obliczania dodatku za wyższe studya pewnym osobom ze **stanu nauczycielskiego;** druga zaś głosi, że moc obowiązująca ustawy datuje się **od stycznia b. r.** Rezolucyę również przyjęto.

Wkońcu przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu nowelę do ustawy

o likwidacyi serwitutów.

Dotyczy ona obszarów na kresach wschodnich.

Następne posiedzenie w **piątek.**

* * *

Konwent seniorów

Warszawie. (Tel. wł. „Naprzodu"). Na dzisiejszem posiedzeniu konwentu seniorów rozważano **program prac Sejmu.** Posłowie tow. **Daszyński i Barlicki** domagali się szybkiego zamknięcia rachunków za r. 1921, przedłożenia budżetu na r. 1922 oraz **uchwalenia projektów ustaw, które wprowadzają w życie konstytucyę** celem zakończenia obecnego stanu ex lex.

Komisya spraw zagranicznych

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu". Na posiedzeniu komisyi spraw zagranicznych prawdopodobnie poseł w Paryżu Zamoyski zda sprawę **z zapatrywań ententy na sprawę wileńską.**

Carscy dyplomaci w Polsce

Warszawa, (Tel. wł. „Naprzodu"). Do Warszawy przybył były poseł rosyjski w Bukareszcie Koziełł-Poklewski, który należy do typu Polaków, którzy się wysługiwali rządowi carskiemu i do ostatniej chwili trwali na posterunkach, na których ich rządy carskie postawiły. Pisma warszawskie podają, że Koziełł Poklewski stara się teraz o jakie stanowisko dyplomatyczne w służbie polskiej.

Obniżenie cen tytoniu

Warszawa. (PAT) Ministerstwo skarbu komunikuje: Ministerstwo skarbu w konsekwentnem dążeniu do podniesienia i stabilizacyi kursu marki uważa za jeden z pierwszych wniosków zmierzających do tego celu, **obniżenie skali kosztów utrzymania.** Cel ten może być osiągnięty kosztem ofiar nietylko ze strony obywateli, ale i ze strony państwa. Pragnąc dać w tym kierunku przykład, ministerstwo skarbu zarządziło z dniem 1 stycznia 1922 **obniżenie taryfy cen wyrobów tytoniowych o 25 proc. cen dotychczasowych** w tem przeświadczeniu, że przykład ten naśladować będą szerokie warstwy społeczeństwa.

Posiedzenie Ligi narodów

Genewa. (PAT) Wczoraj przed południem rozpoczęła się XVI zwyczajna sesya Rady Ligi narodów. Na porządku dziennym: kwestya Gdańska i kwestya zagłębia Saary. Obiegają tu pogłoski, że na miejsce gen. Hackinga, którego termin mandatu upływa dn. 20 stycznia, mianowany zostanie komisarzem Ligi narodów w Gdańsku jeden z członków sekretaryatu Ligi narodów.

Jak Europa będzie odbudowana

Cannes. (PAT) Ministrowie koalicyjni ustalili główne zasady organizacyi konsorcyum międzynarodowego dla odbudowy ekonomicznej Europy. Przyjęto projekt Loucheura, przewidujący utworzenie towarzystwa centralnego z siedzibą w Londynie, podlegającego ustawom angielskim z kapitałem zakładowym 2 milionów f. szt. Do towarzystwa centralnego dołączają się analogiczne towarzystwa w krajach interesowanych ze swymi kapitałami zakładowymi, subskrybowanymi we własnej walucie każdego kraju.

Z Rosyi

Moskwa. (PAT) Ogłoszono dekret o wprowadzeniu **dwuletniej służby wojskowej** dla obywateli rosyjskich. Wiek poborowy lat 18.

Moskwa. (PAT) Dnia 15 stycznia zgodnie z postanowieniami centralnego komitetu ma się odbyć rejestracya komunistów w całej Rosyi.

Moskwa. (PAT) Wszystkie handlowe przedsiębiorstwa, jak również wszystkie wytwórnie publiczne są stale obłożone podatkiem na **rzecz głodnych.**

Zatarg fińsko-rosyjski

Karelia wschodnia

II.

Kiedy bolszewicy, obaliwszy demokratyczny rząd Kiereńskiego, uderzyli w wielką trąbę „samookreślenia wszystkich narodów", można było się spodziewać, że zasada ta znajdzie zastosowanie i wobec Karelii wschodniej, i że kraj ten nareszcie połączy się ze swoją macierzą Finlandyą. Istotnie w początkach 1919 roku utworzyła się republika wschodnio-karelska; zapowiedziano wybór konstytuanty, która miała głosować nad przyłączeniem się do Finlandyi. Ale ta konstytuanta podzieliła los konstytuanty rosyjskiej; zamiast samokreślenia nastąpiło całkiem jednostronne „określenie woli" bezbronnych cywilów karelskich przez rosyjskie bagnety. Finlandya zaś, zmuszona olbrzymią przewagą liczebną Rosyi do zawarcia z nią pokoju na warunkach mniejwięcej przez Rosyę dyktowanych, musiała się zadowolnić drobną stosunkowo poprawką granicy na najodludniejszej północy, gdzie obecnie między terytoryum norweskie a rosyjskie wrzyna się wązki klin przyznany Finlandyi, a sięgający aż po Ocean Lodowy. W ten sposób Finlandya otrzymała na Murmańskiem wybrzeżu jeden port, który jednakże musi dopiero rozbudować i połączyć z zamieszkaną częścią kraju linią kolejową długości czterechset kilometrów. Pozatem nietylko Laponia rosyjska, ale i cała Karelia wschodnia po została wydaną na łaskę i niełaskę krwiożerczych władców moskiewskich. Nie było to oczywiście żadne rozwiązanie zagadnienia, tylko pospieszne załatanie dziury. Skutki się wnet ujawniły. Rządowi bolszewickiemu wprawdzie już zabrakło sił na ekspedycye karne przeciw chłopom rosyjskim: ale zato pozwala sobie na „inorodcach". Były więc ekspedycye karne przeciw włościanom karelskim. W październiku 1921 roku rząd finlandzki wysłał do Moskwy notę protestującą przeciw tym okrutnym bezprawiom. Nota ta oczywiście nie odniosła najmniejszego skutku. Jedynem wyjściem dla dręczonego ludu karelskiego była więc samopomoc zbrojna. W listopadzie wybuchło powstanie.

Powstanie to dotąd trwa. Dlaczego go władze bolszewickie dotąd nie stłumiły? Wszak siły zbrojne Karelów wschodnich niemogą być znaczne. Nawet jeśli rzeczywiście, jak twierdzą bolszewicy, przez granicę finlandzką przekradają się jakieś oddziałki ochotnicze, spieszące pobratymcom na pomoc — to i tak jeszcze stłumienie tego całego ruchu zbrojnego powinnoby dla stumilionowej Rosyi być fraszką. Gdy się jednak czyta wojownicze mowy Trockiego, pełne gróźb przeciwko narodom sąsiednim, to mimowoli budzi się podejrzenie, że dla imperyalistów sowieckich sprawa Karelii wschodniej jest pożądanym pretekstem, aby uderzyć na Finlandyę. Takie przypuszczenie pozwala nam zrozumieć brutalne noty Cziczerina do rządu finlandzkiego, żywo przypominające przemowę bajkowego wilka do jagnięcia: „Czemu mi mącisz wodę?" Wszak poparte groźbami żądanie Cziczerina, aby Finlandya szczelnie zamknęła granicę, zakrawa na ironię; albowiem szczelne zamknięcie dwu tysięcy kilometrów granicy, z wyjątkiem najdalszej północy gęsto zalesionej, a przytem obfitującej we wszelkie niespodzianki terenowe, w skały, głazy, wodospady, jeziora i bagna — to zadanie wymagające potężnej armii, jakiej mały naród fiński nie posiada. A tymczasem Cziczerin, sowiecki specyalista od upozorowania zaborów, całkiem na seryo już wystosował groźną notę także do Estonii, robiąc ją również współodpowiedzialną za sukcesy powstańców karelskich! Wygląda to na to, że dla Lenina i Trockiego każdy pretekst jest dobry, aby zbrojną przemocą odebrać od wyzwolonych narodów wszystkie te ziemie, które posiadał car Mikołaj.

Co dalej z tego wyniknie? Czy może interwencya mocarstw zachodnich albo Ligi Narodów zażegna spór? Trudno to przewidzieć, bo polityka mocarstw zachodnich względem Rosyi nie jest jednolita. Z drugiej zaś strony bolszewicy dzisiaj z takim gorączkowym zapałem wypierają się prawie wszystkich zasad, które wczoraj głosili, że kto wie, możeby się w pewnych warunkach nawet pogodzili z Ligą Narodów, dla której tak niedawno jeszcze okazywali taką bezbrzeżną pogardę. Ale pewnem to bynajmniej nie jest. Pewnikiem natomiast jest, że od Oceanu Lodowego aż po Morze Czarne wszystkie państwa, które ugruntowały swoją władzę na zachodnich kresach dawnego caratu, skazane są przez historyę na bezwzględną solidarność wobec Rosyi. Jeżeliby armia Trockiego przekroczyła granicę Finlandyi, albo Estonii, to zagrażałoby to Polsce w tym samym stopniu, jak gdyby wojsko moskiewskie przekroczyło Słucz albo Zbrucz.

Dr Władysław Gumplowicz.

Zygmunt Sarnecki †

Wczoraj w południe zmarł w Krakowie jeden z najstarszych literatów polskich Zygmunt Sarnecki, przeżywszy lat 85.

Sarnecki był autorem całego szeregu sztuk teatralnych, grywanych niegdyś z powodzeniem na scenach polskich, także i na krakowskiej; niektóre z nich były oryginalne, jak „Febris aurea"; inne były przeróbkami scenicznemi, jak „Harde dusze", przerobione z powieści Orzeszkowej „Bene nati"; inne wreszcie byłyto baśni dramatyczne dla dzieci, jak popularna ongi „Szklana góra". Pozatem był Sarnecki autorem wytwornych nowel i studyów literackich. Majętny niegdyś człowiek, cały swój majątek włożył Sarnecki w pracę pionierską na polu kultury literackiej i artystycznej w Polsce.

W tej dziedzinie położył on niespożyte zasługi, zwłaszcza przez wydawanie w Krakowie w latach 1887—1891 dwutygodnika ilustrowanego „Świat", który był pierwszem polskiem nowoczesnem pismem ilustrowanem o wysokim poziomie artystycznem i literackiem. „Świat" utorował w Polsce drogę nowym prądom w literaturze i sztuce: tu Miriam drukował słynne swe studyum, które publiczność polską zapoznało z Maeterlickiem, tu wybijały się młode talenty, jak Kazimierz Tetmajer i Franciszek Nowicki. Szata graficzna „Świata" była pierwszym w Polsce wzorem artystycznego wydawnictwa.

Jako pisarz i jako człowiek odznaczał się Sarnecki wysoką kulturą. Ostatnie lata przeżył w nędzy; mieszkał od paru lat w zakładzie Helclów; tam też umarł. Scena, literatura i sztuka polska zawdzięczają dużo europejskości Zygmuntowi Sarneckiemu, który do ostatka, mimo sędziwego wieku, zawsze chętnie i życzliwie szedł z każdem młodem pokoleniem.

Pogrzeb ś. p. Sarneckiego odbędzie się we czwartek 12 b. m. o godz. 10 rano z zakładu Helclów.

* * *

Krakowski Związek literatów wzywa wszystkich swych członków do gremialnego udziału w pogrzebie seniora Związku, śp. Zygmunta Sarneckiego. Za Zarząd Związku literatów w Krakowie: Jan Pietrzycki, prezes, Antoni Waśkowski, sekretarz.

* * *

Prezydyum miasta Krakowa, oraz komisya teatralna wysłały na ręce wdowy serdeczne wyrazy współczucia.

Eksplozya w rafineryi nafty

3 zabitych, 8 rannych

(Od korespondenta „Naprzodu")

Jedlicze, 8 stycznia.

W sobotę 7 stycznia o godzinie 9 przed południem dała się słyszeć silna detonacya w okolicy Krosna. Było pewne, że stało się coś strasznego. **Niedługo ryk syreny fabrycznej w Jedliczu dał znać, gdzie miała miejsce katastrofa. Na miejsce wypadku przybyli robotnicy z okolicznych kopalń i miejscowości, a oczom ich przedstawił się straszny widok. W miejscu tak zwanej destylacyi, gdzie trzy kotły były zamurowane i niewidoczne dla oka, stały one nagie, a zwały muru grubości metra leżały opodal. Wybuch był tak silny, że rzucił pewnego robotnika wraz z rozlatującym się murem o kilkanaście metrów. Przyczyną katastrofy jest, jak zwykle u nas bywa, że nie siły fachowe kierują ruchem, lecz protekcye; są tu dwa kierownictwa rafineryi. Za dawnych czasów kierownictwo rafineryi miało robotników i inżynierów fachowych, a obecnemu kierownictwu odjęto władzę nad robotnikami fachowymi, a przydzieliło remont kotłów, maszyn i t. d. tak zwanej nowej budowie, gdzie są kierownicy, którzy tym ruchem kierują, a pojęcia o nim dok… ego nie mają. Igranie z życiem ludzkiem było tak tutaj bijące w oczy, że niejednokrotnie robotnicy na to wskazywali, lecz na darmo. W piątek napełniono kocioł ropą, okazało się, że cieknie, ropę spuszczono, a p. kierownik inż. Narkiewicz posłał robotnika Ostrowskiego z aparatem do spajania (Schweissapparat), by tę robotę wykonał. Jaki brak fachowego uzdolnienia wykazał ów inżynier w tym wypadku, świadczy fakt, że pewien chłopiec, słysząc o tem zarządzeniu, uciekł z miejsca, bojąc się wypadku. Ale robotnik robić musi to, co mu kierownicy każą, a jego wiedza i fachowe doświadczenie nic tu nie znaczy, gdyż w razie sprzeciwu czeka go wypowiedzenie. W tym zaś wypadku całą winę należy przypisać inż. Narkiewiczowi, który nie pytając kierownictwa rafineryi, kazał robić aparatem do spajania. Gdy tylko robotę rozpoczęto, nagromadzone gazy wybuchły, mur się rozle-**

Z TEATRU

Teatr im. Słowackiego: **„Jesienne skrzypce"**, dramat w 4 aktach i 5 odsłonach J. Surguczowa. Przełożył z rosyjskiego Dr. Grzegorz Stanisławski

„Jesienne skrzypce" Surguczowa (który to tytuł przypomina przecudny wiersz Verlaine'a), to melancholijna historya kobiety w niebezpiecznym wieku. Wiek ten od czasów Balzakowskiej „Kobiety trzydziestoletniej", Flaubertowej „Pani Bovary" i Tołstojowskiej „Anny Kareniny" przesunął się znacznie i — wbrew przyjętej zasadzie, że kobiecie w tym wieku lat nie przybywa, — „kobieta trzydziestoletnia" liczy dziś lat czterdzieści.

Otóż w pani mecenasowej ozwało się serce poraz wtóry. I jakżeż się nie miało odezwać, skoro pani Basia jeszcze jaśnieje ostatniemi błaskami przekwitającej urody, a mocno szpakowaty mąż jej, dobry i rozumny pan Dymitr, zachorował na oczy i z roli amanta przeszedł do mniej przyjemnej roli pacyenta, zjawił się zaś na widowni towarzyskiej miasteczka młody kolega zawodowy męża, początkujący adwokat, przystojny pan Wiktor. Stało się tedy, co się stać miało: zagrały „jesienne skrzypce" symfonię spóźnionej miłości. Ale w małem miasteczku żaden romans ukryć się nie da. Aby odwrócić podejrzenia i ocalić swą dobrą sławę, a przytem zatrzymać młodego amanta przynajmniej w pobliżu, czyli pani Basia, co niejedna matka w podobnych warunkach uczyniła: zaręcza go ze swą córką. Ale zazdrość trawi ją skrycie i potęguje się ta jej męczarnia, gdy widzi, jak w Wiktorze rodzi się naprawdę uczucie dla wiośnianej Wiery. Usiłuje z początku pani Basia zmusić siebie do zaparcia się na rzecz ukochanej córki, potem zaś, ku tem większej rozpaczy spostrzega, że nie ma już czego się wyrzekać, bo córka zabrała jej już bez reszty serce Wiktora. Ta jesienna tragedya kobiety stanowi osnowę psychologicznego dramatu rosyjskiego autora.

Wyłącznie psychologię tej prowincyonalnej „amoureuse" w niebezpiecznym wieku przeprowadził Surguczow subtelnie i rozwinął ją w całej pełni. Z niej płyną wszystkie wzruszenia, w które ta sztuka obfituje. Natomiast psychologia trzech innych osób potraktowana jest lakonicznie: ani nie ukazuje autor, jak dokonywa się w sercu Wiktora proces zmiany uczuć, ani też, co się dzieje w dziewczęcej duszy Wiery od chwili, gdy intuicyjnie odgadła, co jej matkę łączyło z jej narzeczonym. Stosunkowo gruntowniej przedstawił autor psychologię Dymitra, zwłaszcza, że ten poczciwy mąż, jak to zwykle bywa, całej prawdy się nie dowiedział i dzięki temu bolesna niepewność, którą przeżył, przeszła u niego nie w tragedyę, lecz w ukojenie.

Świetnie była ta sztuka zagrana. Heroiną jej była p. Bednarzewska, która w rolę pani Basi włożyła tyle duszy, tyle prawdy, iż wywołała w całej pełni wrażenie głębokiego przeżycia i wzruszała niem publiczność. Również p. Kacicka oddała doskonale rozkwit miłości w dziewczęcem serduszku oraz niepokój i przerażenie, które tem serduszkiem szarpnęły, gdy odgadło. P. Jednowski wlał w postać Dymitra pogodę i rozum człowieka dobrego, ale znającego życie. Szematyczną rolę Wiktora wypełnić życiem pozostawił autor aktorowi; p. Niewiarowicz, artysta jeszcze bardzo młody, był tu jako amant matki i córki nieco za oschły tak w jednej, jak w drugiej sytuacyi.

Całe przedstawienie było pełne nastroju. Inscenizacyę pomysłową i staranną z uznaniem podkreślić należy, zwłaszcza dekoracyę ostatniej odsłony, spełniającą jeden z postulatów podniesionych niegdyś przez Strindberga w słynnej przedmowie do „Panny Julii".

Emil Haecker.

ciał, a po chwili straszne jęki dały się słyszeć z pod gruzów. Zabrano się natychmiast do akcyi ratunkowej. Z pod gruzów wydobyto **3 zabitych a 8 ciężko rannych**, których utrzymanie przy życiu będzie sztuką lekarską. Ofiary tego masowego mordu robotników może zwrócą uwagę rządu, może ukrócą samowolę i tyranię panów, którzy tak z lekkiem sercem pozbywają życia ojców rodzin i synów, i oddadzą prowadzenie przedsiębiorstwa w ręce fachowe. Sceny, jakie się przy tym wypadku działy, krew ścinały w żyłach. Tu chłopak 18-letni z odciętymi nogami, tam znowu młody, bo zaledwie od tygodnia małżonek, zgruchotany.

W trzech stancyach pomieszczono nieszczęśliwych z połamanemi rękami i nogami, jęki i krzyki nie do opisania. Akcyą ratunkową kierował bardzo dzielnie dyr. Cienciała, który ratował przedewszystkiem ludzi i dawał dyspozycye do ugaszenia pożaru, za co ze strony robotników należy się mu uznanie, dalej 2 lekarzy, a to dr Jasiński i dr Tokarski opatrywali rannych. Do godziny 5 po po udniu było brak jeszcze jednego robotnika i jednej nogi, której jeszcze poszukują pod gruzami.

Kto wróci teraz dzieciom ojca, żonom mężów a rodzicom synów, kto zastąpi żywicieli tych nieszczęśliwych rodzin?

Zwracamy się do Związku posłów PPS, by sprawą tą zajął się energicznie, by wysłano komisyę i przeprowadzono surowe śledztwo, a winnych pociągnięto do surowej odpowiedzialności.

J. W.

KRONIKA

Kraków, 11 stycznia.

Kaprysy pogody. Po onegdajszym silnym opadzie śnieżnym, który nadał naszemu miastu prawdziwie zimowy wygląd, zwłaszcza przy kursujących sankach, nastąpiła wczoraj nieoczekiwanie odwilż. Masy nagromadzonego śniegu, poczęły gwałtownie topnieć i zalały ulice, chodniki i place potokami błotnistej wody, w której przechodnie brodziły po kostki. Ruch kołowy zaś był skutkiem mas błota i śniegu, mocno utrudniony. Do spływających z dachów domów strumieni wody i kawałków śniegu, dołączył się jeszcze w godzinach południowych ulewny deszcz, który dał się dobrze we znaki przechodniom.

Nowy dyrektor więzień św. Michała. Jak się dowiadujemy w prezydyum Sądu okręgowego karnego, dyrektorem więzień w gmachu św. Michała zamianowany został p. Juliusz Gilnreiner, b. kapitan WP, dotychczasowy dyrektor domu więziennego w Stanisławowie.

Reduta prasy. Codziennie od godz. 12—1 w poł. komitet przyjmuje zgłoszenia po zaproszenia na „Redutę" w lokalu Syndykatu dziennikarzy krakowskich przy placu Szczepańskim 7, I p.

Druga „Czarna kawa" Syndykatu dziennikarzy krakowskich odbędzie się w najbliższą niedzielę 15 bm. w sali restauracyjnej hotelu Saskiego o g. 4 popoł. Zupełnie nowy program zapewni drugiej „Czarnej kawie" niewątpliwie powodzenie.

Z teatru Bagatela. Wczorajsza premiera sztuki „Cierpki owoc" powtórzona będzie do końca tego tygodnia, do soboty włącznie. Wobec licznych żądań kierowników teatrów, dyrekcya teatru wprowadza po raz ostatni „Damy i huzary" po cenach o 70% zniżonych w sobotę o 4 popoł. dla dzieci i młodzieży.

Miejski teatr Opera i Operetka. W dzisiejszej premierze opery „Carmen" w roli tytułowej wystąpi p. Marya Trampczyńska, artystka opery warszawskiej. Resztę obsady tworzą pp. Jaworzyńska, Jastrzębska, Zbigniewiczówna, Stępniowski, Kniaginin, Mazanek, Isakowicz, Mazurkiewicz i Mazurek. Dyryguje dyr. Walewski. Atrakcyą będzie balet, w którym wystąpią pp. Ilyina, Kjakszt i corps de balet. Jutro „Odmłodzony Adolar", wywołujący huragany śmiechu na widowni.

Z teatru Nowości. Dziś we środę powtórzenie wieczoru baletowego. We czwartek operetka Falla „Słowik hiszpański", stale wypełniająca widownię.

Jadwiga Mrozowska, świetna nasza artystka, przed powrotem do Włoch wystąpi w Krakowie tylko raz jeszcze w piątek 13 bm. o g. 8 wieczór na dochód krakowskiego Związku literatów w sali Instytutu muzycznego (ul. św. Anny 1). P. Mrozowska odśpiewa szereg stylowych pieśni obcych i swojskich. Bilety w księgarni Krzyżanowskiego (A—B) i przy wejściu na salę. Prócz p. Mrozowskiej w programie artystyczno-literackim wieczoru wezmą udział: artyści teatru im. Słowackiego Zofia Ordyńska i Tadeusz Białkowski, oraz znany satyryk Tommy (aktualne krakowskie satyry). Akompaniuje prof. Bol. Walewski.

Sławne trio: Robert Pollak, Michel Lhévinne i Lew Sirota wystąpi u nas w Krakowie tylko jeden raz dziś we środę 11 bm. w przejeździe do Bukaresztu. Na koncert, który zapowiada się świetnie, większa część biletów jest już sprzedana. Pozostałe bilety oraz bilety na krzesła dostawne sprzedawane będą w dzień koncertu od godziny 9—1 w południe i od 3—6 wieczorem u Braci Lipskich, Sławkowska 8; od godz. 6—9 wieczór w Starym Teatrze.

Zofia Kulczyńska, pianistka (Krakowianka), wystąpi u nas z jedynym koncertem w niedzielę 15 bm. Młoda i nieposolicie utalentowana artystka zyskała występami swymi w Berlinie i Dreznie nadzwyczajne uznanie, a krytyka zagraniczna przyjęła ją z niebywałym entuzyazmem, podnosząc zgodnie, iż jako interpretatorka Chopina i Liszta jest fenomenalną.

Zagadnienia polityki polskiej w r. 1922. Na ten temat wygłosi redaktor dr Ludwik Rubel prelekcyę dziś o godz. 7 wieczorem w Kollegium wykładów naukowych (Rynek gł. 39).

Kurs stenografii. Nakładem Leona Wicher w Warszawie, ul. Chmielna 35, wyszedł z druku podręcznik stenografii narodowej polskiej z wzorami i dokładnemi objaśnieniami dla uczących się bez pomocy nauczyciela. Podług tego podręcznika może każdy u siebie w domu nauczyć się stenografii tak, że po przyswojeniu sobie niektórych skrótów fachowych będzie w stanie objąć posadę stenografa w biurze handlowem, jak również spisywać wykłady w szkołach, mowy na zebraniach itp. Cena podręcznika wynosi 800 marek, przyczem każdy nabywca, który nie będzie w stanie sam się nauczyć, otrzyma od autora bezpłatne lekcye aż do zupełnego nauczenia się. Zamiejscowi otrzymają lekcye listownie. Po ukończeniu nauki uczący się otrzyma odpowiednie świadectwo.

Pogrzeb ofiar zawodu. Wczoraj o godz. 3 popoł. odbył się w Krakowie pogrzeb śp. Andrzeja Kopcia i Michała Ruska, posterunkowych policyi, którzy pełniąc służbę, padli ofiarą bandytów na drodze między Czernichowem a Rusocicami. — Po odprawieniu egzekwij w kaplicy szpitala św. Łazarza, koledzy zmarłych wynieśli na barkach dwie biało pomalowane trumny na karawany, poczem orszak żałobny ruszył ulicami Kopernika, Andrzeja Potockiego i Lubicz na cmentarz rakowicki. Orszak żałobny otwierała kompania honorowa policyi państwowej, za nią zaś postępowała orkiestra wojskowa. Za karawanami postępowali obok rodzin zmarłych wojewoda dr Gałecki, gen. Kostecki, starostowie dr Bal i Jagusiński, komendant okręg. policyi Ladenberger, komendant policyi na Kraków dr Szczepański z zastępcą Niewiadomskim, dyrektor policyi dr Rękiewicz, delegacya oficerów załogi krakowskiej, oraz publiczność. Wyrazem pamięci kolegów były trzy wieńce, niesione przez funkcyonaryuszów policyi, z napisami: „Ofiarom obowiązku od VII okręgu powiatu krakowskiego" i t. p.

Włamanie do składu win. Onegdaj nie wyśledzeni sprawcy włamali się do składu win p. Schmanowicza przy ul. Dietlowskiej 44 i skradli 10 butelek wina tokajskiego i 25 butelek wina czerwonego, łącznej wartości 100.000 mk. Za włamywaczami wdrożono pościg.

Kieszonkowcy. Policya aresztowała wczoraj 14 letniego Chaima Seherzena i 16 letniego Salomona Garnreicha, którzy na targu tandetnym, skradli p. Pińczewskiej z Miechowa portfel z większą gotówką. Wczoraj skradziono p. Salwińskiemu podczas jazdy tramwajem na linii 6 portfel z dokumentami i znaczniejszą kwotę pieniężną.

—ooo—

Z POLSKI

W sprawie wyborów do Rady Kasy chorych w Chrzanowie odbyła się 24 grudnia w Sierszy konferencya członków miejscowej filii powiatowej Kasy chorych. Zebranie zagaił tow. J. Chechelski, przewodniczył tow. W. Stryczek, referował poseł tow. W. Rejdych. Referent po omówieniu spraw politycznych i gospodarczych państwa, a w szczególności kwestyi zamachu na 8-godzinny dzień pracy, rządowego projektu ustaw wyjątkowych i kryzysu w przemyśle polskim, przeszedł do spraw lokalnych, wskazując na znaczenie wyborów do powiatowej Rady Kasy chorych. Po dyskusyi konferencya wyznaczyła następujących towarzyszów jako kandydatów na członków pow. Rady Kasy chorych w Chrzanowie: posła Franciszka Rejdycha, Pawła Dąsala, Jakóba Chechelskiego, Jana Ostrowskiego, Stanisława Nowakowskiego, Antoniego Dudka, Władysława Stryczka, oraz Jana Piekarskiego i Teofila Kurka z kopalni „Wanda" w Sierszy. Na zastępców wyznaczono tow.: J. Dąbka, A. Majcherczyka, W. Chechelskiego, F. Dudę, T. Pabisa, P. Łysika i G. Stryczka. Odśpiewaniem „Czerwonego Sztandaru" zakończono konferencyę.

—ooo—

Z krakowskiej Izby handlowej

POSIEDZENIE PLENARNE

W poniedziałek w Izbie handlowo przemysłowej odbyło się plenarne posiedzenie pod przewodnictwem prezydenta Epsteina. W posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele kolei, oraz sekcyi telefonów. Jako gość wziął udział w posiedzeniu prof. Okolski, dyrektor związku przemysłowców metalowych na b. Kongresówkę. Ze sprawozdania prezydyalnego podajemy ważniejsze ustępy. I tak wspomniał prezydent o konferencyi z min. Michalskim, któremu przedłożył szereg żądań, a mianowicie w sprawie zniesienia komitetu węglowego, urzędu walki z lichwą i głównego urzędu wywozu i przywozu, również lwowskiego urzędu cenzurowania listów. Ze spraw kolejowych poruszył mowca ważność połączeń z Górnym Śląskiem, oraz konieczność budowy osobnego budynku dla przesyłek celnych pospiesznych. W sprawie projektu ustawy przemysłowej odbyło się posiedzenie subkomisyi, a obecnie zamierza prezydyum zwołać w tej sprawie nadzwyczajne plenarne posiedzenie przy udziale reprezentantów nauki.

WYBORY DO PREZYDYUM

Z kolei przystąpiono do wyboru prezydyum. Prezydentem wybrano jednomyślnie ponownie, po raz czwarty p. Tadeusza Epsteina. Wybór przyjęto oklaskami. Wiceprezydentem Izby wybrano ponownie p. Jana Perosia, zaś delegatem Izby do prezydyum p. Władysława Zawojskiego. Komisarz rządowy p. radca Nowicki złożył gratulacye nowowybranemu prezydentowi i wyraził uznanie za dotychczasową działalność w interesie gospodarstwa społecznego. Prezydent Epstein połączył z podziękowaniem za wybór zarys programu prac prezydyum Izby na przyszłość, łącząc z tem ogólne uwagi o stanie gospodarstwa na przyszłość. Musimy wywalczyć zasadę zastrzeżoną ustawami, aby rząd dawał Izbom handlowym do zaopiniowania projekty ustaw i rozporządzeń z dziedziny gospodarczej. Mówił dalej prezydent o ważności należytego funkcyonowania kolejnictwa, które w ostatnich czasach pogorszyło się. Przy ściąganiu daniny należy postępować względnie i powściągliwie. Wkońcu wspomniał mowca o konieczności uregulowania stosunków handlowo-politycznych z państwami ościennemi celem umożliwienia eksportu.

Skarbnikiem wybrano p. Leonarda Nitscha.

R. dr Nieć zgłosił wniosek, aby prezydyum Izby domagało się u rządu jak najrychlejszego uchwalenia ustawy o Izbach handlowych i przemysłowych dla całego państwa. Wniosek uchwalono.

Prez. Federowicz przedstawił dotychczasowe losy projektu ustawy o Izbach handlowych.

O ZAGRANICZNE SPÓŁKI AKCYJNE

Następny punkt porządku dziennego dotyczący traktowania zagranicznych spółek akcyjnych oraz dopuszczenia kapitałów zagranicznych w polskich spółkach akcyjnych załatwiła Izba w myśl propozycyi prez. Epsteina, który się oświadczył za liberalnem traktowaniem zagranicznych kapitałów, przy odpowiedniem zawarowaniu praw i interesów polskich.

R. dr Macharski przedstawił opinię sekcyi handlowej w sprawie zasad kalkulacyi kupieckiej. Zgodnie z wnioskiem sekcyi uchwaliła Izba, że kupca powinna obowiązywać cena rynkowa, o ile nie zdoła wykazać ceny wyższej na podstawie faktury.

R. Adelman przedłożył dwa wnioski, które Izba uchwaliła. Pierwszy wniosek domaga się od Rady m. Krakowa zmiany rozporządzenia o poborze akcyzy i podatku towarowego, w tym kierunku, że w razie wywozu surowca lub wyrobionego towaru z obrębu miasta należy zwrócić przedsiębiorcy pobraną przy przywozie do miasta opłatę w tejsamej wysokości. Drugi wniosek zwraca się do Wydziału samorządowego z żądaniem, by wszystkie podania miast, tyczące się nakładania podatków konsumcyjnych i towarowych były podawane Izbie do opinii, celem uchronienia handlu i przemysłu przed zbytniemi obciążeniami.

URLOPY DLA ROBOTNIKÓW

Dłuższą debatę wywołał referat r. Anczyca w sprawie projektu ustawy o urlopach dla robotników. Referent proponuje ustalenie płatnego urlopu jednotygodniowego po roku zatrudnienia i dwutygodniowego po trzech latach pracy. Oznaczenie pory oraz kolejności urlopów winno

załeżeć od porozumienia zarządu z pracownikami. Po dłuższej dyskusyi uchwalono domagać się odroczenia obrad nad tym przedmiotem w centralnym związku w Warszawie, względnie przeprowadzenia ankiety przez Sejm, a na wypadek, gdyby to nie było możliwe, oświadczyć się za stanowiskiem referenta. Prez. Epstein zaznaczył, że postulat robotników uważać należy za słuszny, a ustawa powinna być uchwalona w takiej formiee, aby nie narazić na szwank interesów rodzimej produkcyi.

SPRAWY KOLEJOWE

Przedstawiciel dyrekcyi kolejowej udzielił wyjaśnień, co do nowych połączeń kolejowych z zagranicą i wewnątrz kraju. Najważniejszem jest połączenie osobnym pociągiem Krakowa z Łodzią, oraz starania o dwa bezpośred ie połączenia Krakowa z Katowicami i Bytomiem.

Insp. Bund przedłożył opinię w sprawie budowy składów tranzytowych. Oświadczono się za koniecznością budowy takich składów w Krakowie, wypowiadając się równocześnie przeciw monopolizowaniu tego interesu w rękach jednego przedsiębiorstwa.

WNIOSKI NAGŁE

Z kolei uchwaliła Izba następujące wnioski nagłe: r. Anczyca przeciw zamierzonemu zwinięciu dwóch filij pocztowych w Krakowie i r. Drobniaka w sprawie przedłużenia terminu do składania fasyj dochodowych do końca maja 1922, wniosek dra Merza przeciwko nadmiernemu nakładaniu dodatków do podatków państwowych przez związki samorządowe. Wreszcie wniosek r. Grossa przeciwko nadmiernemu poziomowi opłat składowego i postojowego na kolejach, wniosek r. Adera przeciwko zamianie mniejszych urzędów pocztowo-telegraficznych na t. zw. agencye pocztowe.

Po zamknięciu oficyalnego posiedzenia zabrał głos prof. Okólski i poruszył szereg spraw z dziedziny ustawodawstwa społecznego na tle obrad kongresu genewskiego. Wreszcie prof. Okólski podziękował prezydyum Izby na wybitny udział w pracach nad ułożeniem taryfy celnej i zaprosił Izbę do współpracy nad zamierzoną w obecnym roku rewizyą taryfy celnej.

Uniwersytet Ludowy im. Mickiewicza i Komisya oświatowa PPS w Krakowie urządzają w czwartek 12 bm. w sali Związku Stowarzyszeń robotniczych (ul. Dunajewskiego 5, II p.)

WIECZÓR HUMORU I PIEŚNI

z udziałem p. **Ordyńskiej**, pp. **K. Trojanowskiego, G. Senowskiego i Cz. Kadena**, oraz chóru **Lutni Robotniczej.**

Początek o godz. 7 wieczór. — Po koncercie **tańce.** Stroje spacerowe. Wstęp 150 mk.

Sprawy partyjne

Zgromadzenie ludowe w Trzebini odbędzie się w niedzielę 15 stycznia o 10 przedp. w sali Sokoła. Przemawiać będą pos. tow. Daszyński i delegatka organizacyi kobiet z Krakowa.

Do Komitetów miejscowych PPS w Zachodniej Małopolsce. W myśl uchwały CKW wzywa się wszystkie Komitety, by nadesłały zgłoszenia po nowe legitymacye i znaczki partyjne, które można otrzymać w Komitecie okręgowym, płacąc za nie z góry. Legitymacye wraz z 2 deklaracyami nabywać można w cenie 50 mk za sztukę.

Wzywamy również poraz ostatni te Komitety, które mimo tylokrotnego wezwania dotąd sprawozdań kasowych i z działalności nie nadesłały, by zechciały to bezwłocznie uczynić, gdyż w przeciwnym razie zostaną inną drogą do tego zmuszeni.

Komitet Okręgowy PPS

Kraków, Dunajewskiego 5.

Składki

Składki na fundusz prasowy „Naprzodu“ Gracz Jan, Kraków 1000 mk. — Marya Rotterowa, Krościenko jako należytość niep zy ętą przez p. Stanisława Damsego za drzewo 1500 mk.

—ooo—

Przegląd gospodarczy

Kurs marki w Pradze i Budapeszcie

Praga, 10 stycznia. (PAT). Warszawa 2·20—2·60, marka polska 1·80—2·40.

Budapeszt, 10 stycznia. (PAT). Markę polską w oficyalnym handlu walutami notowano dzisiaj 19¼—20¾.

—ooo—

Giełda krakowska z 10 stycznia

Waluty i dewizy.	Waluta markowa				
	Gotówka [illegible]		Czeki, przekazy [illegible]		
	Kupno	Sprzedaż	Kupno	Sprzedaż	Tranzakcya
Dolary St. Zjed.	2700·—	2850·—	2700·—	2850·—	—·—
Franki franc. .	220·—	230·—	225·—	235·—	—·—
„ szwajc.	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Funty szterlin.	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Marki niemiec.	15·50	17·—	16·—	17·—	17·—
Korony austr.	—·41	—·45	—·41	—·45	—·—
„ czesko-sł.	44·—	46·—	45·—	47·—	46·50

Akcye bankowe.	Waluta markowa		
	Ofiar.	Żądano	Tranzakcya
Bank Przemysł. I—V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	950·—	1000·—	
Bank Małopolski.	725·—	775·—	750·—
Ziemski Bank Kredyt. . .	600·—	650·—	630·—
Powszechny Bank Kredyt.	350·—	400·—	
Bank Z. dla Kresów, Łańcut	600·—	700·—	
Akcye tow. handl. i przem.			
P. T. H. I—IV em. . . .	600·—	650·—	615—625
„Elbor“—Ł. J. Borkowski“	—·—	—·—	
„Impex“	275·—	325·—	
„Polski Glob“	950·—	1050·—	1000·—
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	300·—	350·—	
Zieleniewski I—III em. „ex“	[illegible]	6000·—	5850·—
H. Cegielski, Poznań . . .	2000·—	2200·—	
Warsz. Parowozy I—II em.	1250·—	1450·	
„Lemiesz“	—·—	—·—	
„Trzebinia“ I—IV em. . .	3100·—	3300·—	3200·—
„Pocisk“	800·—	850·—	
Automotor	900	1100·—	
Portland-Cem. Szczakowa	[illegible]	[illegible]	17.500·—
Górka	7200·—	7500·—	7800 72 0
Siersza	[illegible]	8100·—	7800—8000
Tepege	5250·—	5450·—	5450—5250
Polska Nafta	1700·—	1800·—	1760—1750
Elektr. Siersza I—III em.	—·—	—·—	
Oikos	—·—	—·—	
Pexet	10 0·—	1125·—	
Tłuszcze Trzebinia	[illegible]	6 0·—	5500·—
„Atlantic“ IV em.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Porcelana Ćmielów	—·—	—·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	3200·—	3400·—	

Telegramy giełdowe

Warszawa (PAT) Giełda warszawska. Waluty: Dolary Stanów Zjednoczonych gotówka trans. 2790, 2820,50, sprzedaż 2812·50, kupno 2700 Franki francuskie gotówka trans. 230·50, sprzedaż 230·50, kupno 229. Funty szterlingi gotówka trans. 11025, sprzedaż 11025, kupno 11025. Marki niemieckie gotówka trans. 16·5, sprzedaż 16·5, kupno 16·50. Gdańsk czeki trans. 17, 17·10 Belgia 221·50 220·50 Londyn 12000, 11900 Nowy Jork 2720 Paryż 232 i pół 234. Praga czeki trans 47 sprzedaż 47 kupno 46. Wiedeń czeki trans. 45, 42, 42 i pół, sprzedaż 42 kupno 41 i pół.

Zurych (PAT) Końcowe kursa dewiz. Berlin 295, Holandya 190·25, Nowy Jork 517·50, Londyn 21·87, Paryż 42·00 Mediolan 22·30 Kopenhaga 102·25, Sztokholm 125·50 Chrystyania 81·75, Madryt 77·60, Buenos Aires 1·0, Praga 8·45, Budapeszt 0·85, Zagrzeb 1·75, Warszawa 0·17, Wiedeń 0·17, Austrackie stemplow. 0·10.

Stowarzyszenia i zgromadzenia

Konferencya przewodniczących krakowskich Związków zawodowych odbędzie się we środę 11 stycznia o godz. 8 wieczór w sali ul. Dunajewskiego 5. Obecność wszystkich konieczna.

Baczność krawcy i krawczynie! We środę 11 bm. odbędzie się zgromadzenie w sali Związku stow. robot. ul. Dunajewskiego 5, II p. Sprawy bardzo ważne. O liczne i punktualne przybycie uprasza **Zarząd.**

Posiedzenie mężów zaufania zakładów metalowych prywatnych i wojskowych odbędzie się w środę 11 bm. o godz. 6 wieczór. **Zarząd.**

Posiedzenie zarządu grup stolarzy odbędzie się we środę 11 bm. o godz. 6 wieczór. **Pawłowski.**

Wspólne posiedzenie Rady nadzorczej zarządu związku rob. stow. społ. „Proletaryat“ odbędzie się w sobotę 14 stycznia o godz. 4 pop. w lokalu Związku. **Zarząd**

Baczność mężowie zaufania zakładów wojskowych! We środę 11 stycznia o godz. 7 wieczorem w Domu robotniczym ul. Dunajewskiego 5, odbędzie się posiedzenie mężów zaufania wszystkich zakładów wojskowych. **Czup el.**

Metalowcy krakowscy urządzają I-szą zabawę karnawałową dnia 28 bm. w sali Sokoła. Bliższe szczegóły później. **Zarząd.**

Uroczysty obchód jubileuszowy 25-lecia organizacyi zawodowej robotników i robotnic introligatorskich oraz pokrewnych zawodów w Krakowie odbędzie się 21 stycznia o godz. 9 wieczorem w salach Związku stow. rob. przy ul. Dunajewskiego 5, II p. Po uroczystym wieczorku toczyć się będzie urozmaicona zabawa taneczna. Zarząd organizacyi introligatorów zaprasza na uroczystość instytucye partyjne, organizacye zawodowe oraz ogół Towarzyszy partyjnych. Wstęp za zaproszeniami, które wydaje dyżurujący organizacyi introligatorów.

Organizacya kobiet urządza w sobotę 14 stycznia w sali Domu robotniczego w Podgórzu, pl. Serkowskiego 11 doroczną zabawę. Początek o godzinie 9 wieczór. Program urozmaicony. Wstęp 200 mk. Zaproszenie wydaje się w Domu robotniczym w Podgórzu.

Oddział C. Z. metalowców grupa 31 w Podgórzu urządza w sobotę 4 lutego w sali Domu robotniczego w Podgórzu, pl. Serkowskiego 11 zabawę karnawałową. Początek o godzinie 9 wieczór. Wstęp 200 mk. Zaproszenia wydaje Grupa.

Wieczorek towarzyski z tańcami urządza w sobotę 14 stycznia w sali Związku rob., Dunajewskiego 5, II p. Komisya kobieca Rady robotniczej PPS dla swoich członków oraz ich rodzin i przyjaciół.

Wielką zabawę karnawałową urządza organizacya malarzy pokojowych dnia 4 lutego 1922 r. w sali Domu Robotniczego przy ul. Dunajewskiego 5. Bliższe szczegóły będą podane później.

Związek robotników budowlanych w Krakowie urządza dnia 21 stycznia pierwszą zabawę karnawałową w sali „Sokoła“. Bliższe szczegóły doniosą afisze. **Komitet.**

REPERTUAR

Teatr im. Jul. Słowackiego

Środa: „Betleem polskie“ Rydla.
Czwartek: „Sąsiadka“ Jaroszyńskiego.
Piątek: „Jesienne skrzypce“.
Sobota: „Jesienne skrzypce“.

Teatr „Bagatela“

Środa: „Cierpki owoc“.
Czwartek: „Cierpki owoc“.

Miejski teatr: opera i operetka

Środa: „Carmen“.
Czwartek: „Odmłodzony Adolar“.

Operetka w Nowościach

Środa: „Wieczór baletowy“.
Czwartek: „Słowik Hiszpański“.
Piątek: „Urszula“.
Sobota: „Cnotliwa Zuzanna“.
Niedziela popoł.: „Urszula“ — wiecz.: „Urszula“.
Poniedziałek: „Kapłanka Ognia“ z gościnnym występem Maryi Czerniewskiej i Maxymiliana Cybulskiego.

Wykłady Związku literatów w Domu artystów (plac św. Ducha)

Początek o godz. 8 wieczór.

Niedziela 15 bm.: prof. dr. Józef Flach: „Kobieta w oświetleniu literatów“ (od klasyków i romantyków do — futurystów).

Kollegium wykładów naukowych (Rynek gł. Linia A. B. L. 39)

Środa: redaktor dr Ludwik Rubel; Zagadnienia polityki polskiej w r. 1922.
Czwartek: dr Adolf Klęski: Sugestya jako czynnik społeczny.
Piątek: ks. prof. Fel. Hortyński: Z najnowszych zagadnień filozoficzno-przyrodniczych.

Miejskie Muzeum Przemysłowe, Smoleńsk 9. odczyty publiczne ilustrowane obrazami świetlnymi za pomocą epidiaskopu:

Początek odczytów o godz. 7 wieczór. Wstęp 30 mk.

Środa, 11 bm.: Prof. Kazimierz Sosnowski: Jak zdobyliśmy Śląsk Górny (Grafika na usługach propagandy).
Czwartek, 12 bm.: Dr. Mieczysław Jeżewski: Specyalna teorya względności (wykład popularny).

Kabaret w „Odrodzeniu“ (ul. Sławkowska 30) Zupełnie nowy program. Występ pierwszorzędnych sił kabaretowych. — Początek o godzinie 11 i pół wieczór.

NAJWIĘKSZA SENZACYA SEZONU

DOLAR i FRAK

34

WIELKI WŁOSKI FILM AWANTURNICZY W 4 SERYACH z genialnym ZALAMORTEM.

SERYA I. **TESTAMENT WŁÓCZĘGI** SERYA I.

wyświetla dziś i codziennie **KINO „LUBICZ“.**

POWSZECHNE BIURO REKLAMY „PRASA“

6144

KRAKÓW, KARMELICKA 16. TEL. 20-86.

NAJWIĘKSZY INSTYTUT DLA PROPAGANDY PRASOWEJ W MAŁOPOLSCE. PROWADZONY PRZEZ WSPÓŁPRACOWNIKÓW RED. I ADMIN. DZIENNIKÓW KRAKOWSKICH. □ PRZYJMUJE OGŁOSZENIA DO WSZYSTKICH CZASOPISM W POLSCE I ZAGRANICĄ. SPECYALNY DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY DLA REDAGOWANIA FACHOWYCH SPRAWOZDAŃ DZIENNIKARSKICH ITP. PROJEKTY ARTYSTYCZNYCH KLISZ PRZEZ WŁASNEGO RYSOWNIKA. TANIA KALKULACYA CEN. WYKONANIE ZLECEŃ ŚCISŁE I SZYBKIE.

Kilimy bardzo piękne

najtaniej — prosimy porównać ceny i jakość — sprzedaje **Hurtownia, Kraków, Gołębia 5** od 9—2. 45

Stolarskich uczniów

z praktyką na mieszkanie przyjmie Fabryka, Kraków, Kopernika 6. 46

Mąkę żytnią i pszenną

najbielszą i chlebową — jak również 41

kaszę jęczmienną

pierwszej jakości **z własnego młyna** po cenach **znacznie zniżonych** sprzedaje hurtownie i częściowo

S. Immerglück — restauracya

Kraków, Prądnik Czerwony. — Telefon 3510.

Marmolady do krajania z jabłek

na cukrze pierwszej jakości w skrzynkach

25 tylko hurtownie dostarcza 8002

Polskie Towarz. Handlowe S. A.

Oddział spożywczy. Kraków, Sławkowska 1.

Poszukujemy zdolnych elektromonterów

i rutynowanych ślusarzy maszynowych. Reflektujemy tylko na pierwszorzędne siły. — Adres: **Polskie Zakłady Garbarskie Ludwinów (Kraków).** 8073

Ważne dla urządzających **ZABAWY i BALE**

Daję w komisową sprzedaż

wina, wódki, likiery i delikatesy

K. Ogorzały, Kraków, Szczepańska 11.

Tel. 3004. 56

OD 19-GO DO 27-GO MARCA 1922 ROKU

POKAZ WZORÓW PRZEMYSŁU KRAJOWEGO

I ZAGRANICZNEGO, REPREZENTOWANEGO PRZEZ OBYWATELI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ŁĄCZNIE Z ZIEMIĄ WILEŃSKĄ, -- GÓRNYM ŚLĄSKIEM i GDAŃSKIEM --

II. TARG POZNAŃSKI

ODBĘDZIE SIĘ PRZY WIEŻY GÓRNOŚLĄSKIEJ I PLACU LIWONJUSZA ----- (PIĘĆ MINUT DROGI) -----

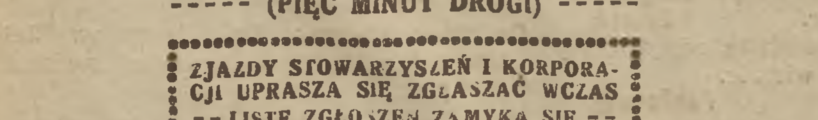
ZJAZDY STOWARZYSZEŃ I KORPORACJI UPRASZA SIĘ ZGŁASZAĆ WCZAS -- LISTĘ ZGŁOSZEŃ ZAMYKA SIĘ -- ----- 1 LUTEGO 1922 ROKU -----

MIEJSKI URZĄD TARGU POZNAŃSKIEGO

POZNAŃ 30, PLAC SAPIEŻYŃSKI 9-10a. ------ TELEFON 2071

---------- BIURO W WARSZAWIE, ZŁOTA 5. ----------

ADRES TELEGR.: „TARG POZNAŃSKI“ -------- KONTO P. K. O. 201345

AKCYJNY BANK ZWIĄZKOWY

dla Stowarzyszeń Zarobk. i Gospodarczych S. A.

we Lwowie, ul. Akademicka 4.

Podwyższenie kapitału akcyjnego

ze sumy Mkp 21,000.000— na Mkp 63,000.000—

przez emisję nowych 150.000 sztuk akcyj po Mkp 280·— im. wart.

Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 9 lipca 1921 oraz uchwały Rady Zawiadowczej z dnia 13 września 1921 i na podstawie zezwolenia Ministerstwa Skarbu z dnia 26 paźdz. 1921 do L. 17.000/21/EK ogłasza Akc. Bank Związk.

SUBSKRYPCYĘ

pod następującymi warunkami:

1. Kurs emisyjny wynosi: **dla starych akcyonaryuszów po Mk 375 —** za sztukę, z tem, że na każdą jedną sztukę starych akcyj przysługuje im prawo poboru jednej nowej; — **dla nowych akcyonaryuszów po Mkp 450** — za sztukę, z doliczeniem podatku giełdowego.
2. Przy korzystaniu z prawa poboru należy przedłożyć stare akcye względnie świadectwa tymczasowe, które zostaną bezzwłocznie zwrócone po uwidocznieniu na nich wykonanego prawa poboru.
3. Przy zgłoszeniu należy uiścić gotówką całą cenę kupna.
4. Dyrekcya Akcyjnego Banku Związkowego zastrzega sobie prawo przydziału sztuk z tem, że przestrzegać będzie pierwszeństwa subskrypcyi według terminu ich zgłoszeń.
5. Nowe akcye wydane będą akcyonaryuszom po zawiadomieniu o przydziale akcyj i po wykonaniu sztuk za zwrotem potwierdzenia kasowego na uiszczoną zapłatę.
6. Nowe akcye wezmą udział w zyskach Banku od dnia 1 stycznia 1922 r.
7. Subskrybentom, którym wskutek przekroczenia subskrypcyi akcye nie zostaną przydzielone zwróci Akcyjny Bank Związkowy wpłacone kwoty najdalej do dnia 31 stycznia 1922 r. z 5%-owemi odsetkami.
8. Termin zamknięcia subskrypcyi oznacza się na dzień 26 stycznia 1922 r.
9. Wpłaty na nowe akcye przyjmują:

we Lwowie Akcyjny Bank Związkowy. ul. Akademicka 4 (Chorążczyzny 6).
w Krakowie Oddział Akcyjnego Banku Związkowego, ul. Basztowa 25.
w Zakopanem Oddział Akcyjnego Banku Związkowego, Krupówki,
w Krośnie Oddział Akcyjnego Banku Związkowego,
w Przemyślu Oddział Akcyjnego Banku Związkowego,
w Śniatynie Oddział Akcyjnego Banku Związkowego,
w Tarnopolu Oddział Akcyjnego Banku Związkowego.
w Warszawie Bank Wschodni,
w Poznaniu Bank Związku Spółek zarobkowych,
w Wilnie Bank Wschodni,
w Stanisławowie Oddział Polskiego Banku krajowego. 31

Redaktor naczelny: Emil Haecker. Redaktor odpowiedzialny: Mateusz Ostrzeński.
Nakładem Ludowej Spółki Wydawniczej „Naprzód“ w Krakowie. Czcionkami Drukarni Ludowej w Krakowie, Dunajewskiego 5 (tel. 1310).